

ΙΣΤΟΡΙΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

2. Η νομοθεσία της Μακεδονικής Δυναστείας και η σύγκρουση με τους «δυνατούς»

α. Η νομοθετική δραστηριότητα (απλή αναφορά)

Συλλογές ή μεμονωμένοι νόμοι που εκδόθηκαν από τους Μακεδόνες αυτοκράτορες:

- **Πρόχειρος Νόμος:** εύχρηστο απάνθισμα νόμων που αντικατέστησε την **Εκλογή**, νομική συλλογή των Ισαύρων.
- **Επαναγωγή:** εισαγωγή στον Πρόχειρο Νόμο που καθόριζε με ακρίβεια τις αρμοδιότητες του αυτοκράτορα και του πατριάρχη.
- **Βασιλικά:** συλλογή νόμων, η οποία αντλεί κυρίως από τις νομικές συλλογές του Ιουστινιανού (60 βιβλία).
- **Επαρχικόν Βιβλίον:** διατάξεις που ρύθμιζαν τη λειτουργία των συντεχνιών της Κωνσταντινούπολης.
- **Νεαρές:** νέοι νόμοι που απέβλεπαν κυρίως στον περιορισμό της μεγάλης γαιοκτησίας.

β. Νόμοι και αγώνας κατά των δυνατών

Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες επιχείρησαν με μία σειρά από νόμους να προστατεύσουν από τις καταχρήσεις των δυνατών την αγροτική κοινότητα και τους ελεύθερους καλλιεργητές

οι οποίοι στήριζαν τον θεσμό των θεμάτων και πλήρωναν φόρους, , που επιδίωκαν να ιδιοποιηθούν τη γη των φτωχών, να αποσπάσουν προνόμια και να κατακτήσουν την πολιτική εξουσία.

Με τους νόμους αυτούς οι Μακεδόνες αυτοκράτορες επέβαλαν ή πέτυχαν τα εξής:

- Να **προτιμώνται** ως αγοραστές οι γείτονες και οι συγγενείς, όταν πουλιόταν ένα κομμάτι κοινοτικής γης.
- Να **αποδίδονται** τα χωράφια που είχαν σφετεριστεί οι δυνατοί στους προηγούμενους φτωχούς ιδιοκτήτες τους **χωρίς αποζημίωση**.
- Να **απαγορεύεται** η πώληση και η αγορά στρατιωτικών κτημάτων. Όποιος διέθετε τέτοια κτήματα ήταν υποχρεωμένος να στρατεύεται.
- Να **περιοριστεί** η αύξηση της εκκλησιαστικής περιουσίας.
- Να **πληρώνουν** οι δυνατοί τους **φόρους του χωριού** (1002), μια υποχρέωση που βάραινε παλιότερα την κοινότητα συλλογικά (*αλληλέγγυον*)

Πηγή

Οφέλη από την ύπαρξη των μικροκαλλιεργητών (Νεαρά του 934)

Η εξουσία τέτοιων ισχυρών προσώπων αύξησε υπερβολικά τη μεγάλη ταλαιπωρία των φτωχών, διότι [οι δυνατοί] με το πλήθος των οικόσιτων υπηρετών τους, των μισθαρνων οργάνων τους και των άλλων παρατρεχάμενων και ακολούθων τους προκάλεσαν βίαιες επιθέσεις, διώξεις, αγγαρείες (υποχρεωτική προσφορά υπηρεσιών), άλλες θλίψεις και στενοχώριες (στους φτωχούς) και προξένησαν μεγάλη καταστροφή στο κοινό συμφέρον [...].

Αλλά η ύπαρξη πολλών μικροϊδιοκτητών προσφέρει μεγάλα οφέλη στο κράτος, καθώς αυτοί πληρώνουν φόρους και παρέχουν στρατιωτικές υπηρεσίες στο κράτος. Τα οφέλη αυτά

